

Noteringen

► Svin

Basisnotering (70,0-89,9) uge 03: 8,70 kr.

Friland A/S giver i uge 03 følgende tillæg til konventionel notering: Øko-tillæg (alle grise): 4,00 kr./kg. Kvalitetstillæg (godkendte grise): 2,00 kr./kg. Ud over á conto udbetalingen ydes økologisk markedstillæg afhængigt af afsætningsituationen - for uge 03: 14,50 kr./kg for alle grise. Søer (slagtes ca. hver 3. uge) 8,00 kr./kg. Der udbetales også konventionel efterbetaling fra Danish Crown.

► Smågrise

Vejledende notering fra Viden-center for Svineproduktion for økologiske smågrise for uge 03: Beregnet smågrisenotering: 30 kg: 1.035,02 kr. (0). Kg-regulering: 12-25 kg: 16,60 kr. 25-30 kg: 15,97 kr. 30-40 kg: 17,20 kr. Noteringen tager udgangspunkt i basisnoteringen fra Friland A/S og er inklusive efterbetaling.

► Kvæg

Friland A/S giver følgende priser for økologisk kvæg leveret i uge 03: Kalve u/12 mdr.: 2,35 kr./kg. Kvier og stude: Variabelt tillæg 7,50 kr./kg, kontraktstillæg 2,25 kr./kg. Ikke-kvalitetsgodkendte kvier og stude form > 3,5: 3,75 kr./kg. Køer samt ikke-kvalitetsgodkendte kvier og stude form < 3,5 og tyre > 24 mdr: 5,00 kr./kg. Ungtyr 12-24 mdr: 3,00 kr./kg. *Kvalitets-godkendte dyr på kontrakt aftegnes med variabelt tillæg + kontraktstillæg.

► Tyrekalve

Vejledende notering på økologiske tyrekalve fra Brancheudvalget for Økologiske Køddproducenter: Jersey, (3. mdr., 65 kg). Pris: 1.256 kr. Kg-reg.: 8 kr. SDM, (3. mdr., 96 kg). Pris: 2.433 kr. Kg-reg.: 12 kr. Priserne er inkl. afhøring og studning.

Økologi & Erhverv tager forbehold for evt. fejl.

Havre er ikke bare havre

Havre giver mange muligheder som foder, men dyrkningen og efterbehandlingen skal planlægges i forhold til anvendelsen af havren

HAVRE

AF MAJBRIK TERKELSEN

For at få det maksimale ud af havredyrkning til brug som foder kan man vælge en havresort med højt fedt- og proteinindhold, eller fjerne den fiberholdige skal ved afskalning. På den netop afsluttede plantekongres i Herning fortalte Darran Andrew Thomsen, planteavlskonsulent, SEGES Økologi, om perspektiverne i at dyrke havre. Faktorer som husdyrhold, jordtype og selvforsyningsgrad er essentielle at få afklaret for at få det maksimale ud af at dyrke havre.

Havre både til høns og kvæg

Havre er en populær afgrøde hos økologiske landmænd på grund af dens evne til effektivt at optage næringsstoffer fra jorden og til at skabe et godt plantedække, der gør det svært for ukrudt at etablere sig i marken. Ifølge Darran Andrew Thomsen er der gode perspektiver i at øge brugen af havre i foderrationen, både til malkekvæg og æglægger høns.

- For æglæggere er havre relevant, fordi det er vanskeligt at dyrke økologisk hvede med et fornuftigt udbytte, fortæller han og fortsætter:

Fjerkræproducent Jan Volmer, Brande, ved hjemmeafskalleren sammen med Darran Andrew Thomsen, planteavlskonsulent, SEGES Økologi.

- Fodring med havre kan også øge selvforsyningsgraden ved at erstatte indkøbte proteinkilder. Det er dog kun aktuelt ved afskalning af havren.

- Det er vigtigt at se på den enkelte bedrift, fodring med afskallet havre er ikke for alle, siger Darran Andrew Thomsen.

Ved malkekvæg kan havren være en væsentlig kilde til fedt i foderrationen, men hvis en bedrift kun lige har jord nok til at dyrke grovfoder, vil det ikke være så relevant at dyrke havre. Men er der tilstrækkeligt med jord, vil det være en oplagt mulighed. Både for at forbedre sædskiftet og for at øge selvforsyningsgraden og erstatte noget af fedtet i rationen fra indkøbt kraftfoder.

Det vil være relevant for de mælkebønder, der i forvejen har en tilfredsstillende ydelse men for eksempel

har planer om at udfase soja eller generelt vil øge selvforsyningsgraden. Soja tilfører både protein og fedt til rationen og kan erstattes af eksempelvis hestebønner, der giver protein, og havren kan bidrage med fedtet.

Nye havresorter

Landmanden kan benytte forskellige strategier ved dyrkning af havre, afhængig af formålet med havren. Skal den som udgangspunkt sælges som gryn, skal sorten vælges med fokus på høj rumvægt. Skal havren derimod hovedsageligt bruges som fodermiddel, skal der vælges efter foderværdi eller råfedtindhold. Det er også vigtigt at afgøre, hvor vidt man vil afskalle eller ej. Hvis man vælger ikke at afskalle, vil foderværdien falde. Derfor er det vigtigt at vælge den sort med det højeste rå-

fedtindhold for at holde et tilfredsstillende energiniveau, forklare Darran Andrew Thomsen.

Med hensyn til valg af sorter er udvalget i den økologiske frødatabase begrænset, og sorten Dominik er den mest brugte. Ifølge landsforsøg fra 2015 klarer Dominik sig udmærket. Sorten er at finde i den gode ende, både når det gælder udbytte og råfedtindhold. Dette gælder for den afskallede version af sorten. Landsforsøget har medtaget 16 forskellige sorter, hvoraf kun Dominik kan købes økologisk i Danmark i øjeblikket. Sorten Fatima viste rigtig gode resultater og havde den højeste foderværdi til fjerkræ. Den havde også suverænt højest råfedtindhold på 15,1 pct., hvor Dominik lå på 10,5 pct. afskallet. Ifølge Darran Andrew Thomsen vil Fatima være en rigtig interessant sort at få ind i det økologiske sortiment. Ud over den høje foderværdi til fjerkræ gør det høje råfedtindhold, at sorten også vil være attraktiv uden afskalning til malkekvæg. I øjeblikket er sorten tilgængelig i Sverige, dog ikke økologisk.

- Det kan være en mulighed at søge dispensation for at afprøve sorten på grund af det særligt høje fedtindhold, uden at vide om man får lov, tilføjer Darran Andrew Thomsen.

Proteinindhold svinger

Ifølge resultater fra landsdækkende forsøg kunne Darran Andrew Thomsen til plantekongressen 2016 konstatere, at råfedtindholdet i havresorter ikke variere hen over landet, men at proteinindholdet derimod variere i forhold til hvorhenne i landet, det er dyrket. De højeste niveauer af protein blev i 2015 opnået i forsøget på Sjælland og de laveste i Vestjylland. Gødningsniveauet er den primære årsag til disse forskelle, siger Darran Andrew Thomsen og forklarer:

- For at få højt proteinniveau skal der også i havre gødes efter det. Man kan derfor vælge at prioritere sin gødsning af havre i forhold til, hvorvidt et højt proteinindhold er vigtigt.

Flere muligheder for afskalning af havre

Men prisen for at få havren afskallet er afgørende for, om det kan betale sig at fodre med havre

Afskalning af havre kan give gode besparelser på foderet til æglæggende høns, men har også gode perspektiver til fodring af malkekvæg. Afskalning af havren er en forudsætning for at få det fulde udbytte af havrens egenskaber, og der er flere metoder til afskalningsprocessen.

Det afgørende for, hvorvidt afskalning af havre bliver en attraktiv løsning for landmanden, er, hvad det vil koste at afskalle havren. Et eksempel fra praksis viser, at brugen af afskallet havre har sparet landmand Jan Volmar, fjerkræproducent nær Brande med æglæggende høns,

for knap 20 kr. pr. 100 kg foder i ægstart-fasen og for 8,50 kr. efterfølgende. Udregningerne er lavet af SEGES i forbindelse med et landsdækkende forsøg med havresorter i 2015.

Tre muligheder

- Der er gode perspektiver i at fodre med mere havre, forudsat den har et højt tilgængeligt indhold af fedt. Det kræver dog, at det bliver almindeligt at afskalle havren, da det er forhindringen for tilgængeligheden til fedtet, udtaler Erik Kristensen, planteavlsrådgiver i Økologirådgivning Danmark. Der er forskellige muligheder for at få afskallet havren, og Darran Andrew Thomsen, planteavlskonsulent, SEGES Økologi, kommer med tre muligheder for afskalning. Enten at anskaffe sig sit eget afskal-

ningsudstyr, at sende havren på en havremølle eller med en transportabel maskine, der kommer rundt på gårdene og afskaller.

- Det kræver lidt teknisk snilde at installere sit eget afskalningsudstyr, og det kræver selvfølgelig også, at der bliver kørt en vis mængde havre igennem, før det kan betale sig. Løsningen med at køre havren til havremøllen vil nok være den dyreste, både i transport og udgifter. Ideen med at have en transportabel maskine, der kommer ud til landmanden og afskaller havren, vil være et godt alternativ, hvis man ikke har mod på at etablere sit eget. Det vil dog afhænge af prisen og efterspørgslen for, hvorvidt denne løsning kan lade sig gøre, vurderer Darran Andrew Thomsen om de tre muligheder for afskalning af havre.

Afskalningsmetoder

► Investering i eget afskalningsudstyr

- Kræver en høj engangsinvestering
- Hjemmeblander (fjerkræ)
- Kan afskalle efter behov

► Lønafskalning havremølle

- Eventuelle krav om minimumsmængder
- Opmærksom på holdbarheden efter afskalning (ca. seks måneder ved god opbevaring)

► Transportabel maskine

- Kommer ud på gården og afskaller.